DAGONILLA
30
Igandea
Bilbao, 1936

Euzkadi

ARPIDE-SANEURIJA

Bilbao'kua	9,00	iřko.	iru ille.
Bilbao'atazkua ...	11,25	"	"
Idazki-itunmena ...	62,00	"	urtez
Atzeřijetakuak ...	112,50	"	"

Beldayen itunduba

XXIV urtia ‖ Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17, 1.° ‖ 234 Idazkutxa ‖ 17.810 Urrutizkiña ‖ 7.388 zenbakija

Gayak

GASTETXUBAK ETA ELGEZABAL

Elgezabal'dař Estepan, Bilbao'ko Euzko-Gastetxu-Batza'ren begi-begikua ixan zan. Irakaslia eben, ba, euzko-dantza ta abestijak irakasten eutsezan laguntxuba.

Elgezabal'dař Estepan, gastetxuba baño zařtxubagua zan-ařen, bijotzez gastetxurik gastetxubena baxen gastia ixan zan. Gastetxubakin batzen zan, ba, gastetxubakin abestu, baťa dantzan egin eta jolastu be.

Eta gastetxubak mate eben, begi-begiko yaken.

卐 卐 卐

Begiko be begiko ixan yaken gastetxuben bijotzaz eurekanatuten zan irakasle nausija, azkatasun-areyuen berunbilak zauriťuta erail-egin ixan eutsen.

Eta otoz - otuan gastetxubekanatu ixan zan izpař baltz ořek, gaste-bijozdun Estepan zanaren ikasle gastetxubak negařez imiñi ebazan.

Euren irakaslia ta laguntxu kutuna ixan zan Estepan ikusteko zoririk geyago ezebela ixango esan eben, euren dantza ta abestija irakasten egunoro Euzko - Gastedi'ratuten yaken mutil onaren baře-zantzo ta izketaldi alairik be geyago ezebezala entzungo, ta abař...

Estepan'en erijotzea, Gastetxuben poza ta alaťasunaren erijotzea ixan zan. ¡Gaxua!—esaten eben—. A ixan zan ona ixan, eta erail egin ixan dabela..."

Eta gastetxuben bijotza eukan Estepan'en uste bako erijotzea ulertu ezinda, negařez asi ziran.

卐 卐 卐

Negař-egiťe utsaz be, baña, Estepan zanaren ikasle gastetxubak eztira geratu. Negař utsa baño aldintsubagua dan zeozer eskiñi gura ixan dautse.

Euren irakaslie begikua ixan zanaren goguak gomutau ixan dira. Eta soña emen beko lureko ařaen janaritzat lagata Goikua'ren eskubetaratu ixan dan goguarentzat, ezeren onurarik eztakařen negař utsa baño jaupa bat aldintsubagua ixango yakala otu yake.

Eta jaupea opaldutia erabagi dabe. Bilbao'ko Gastetxu-Batza'ren asmo au baño asmo edeřegorik, ¿bai-ete...?

卐 卐 卐

Gauř, igande goxian, zortzi ťa erdijetan, Elgezabal'dař Estepan'en gogo-aldezko jaupea, uri onetako Jon Deunen eťxadonan ixango da, ba.

Bilbao'ko Euzko-Gastetxu-Batza'k eraldu ixan daben jaupea, orixe da.

Eta jaupa ořetan, euren irakaslia ixan zanaren gogua zoruntsubago ixan dadiiantzat, Jaunařtze ařunta egingo dabe.

Bilbao'ko gastetxuben Jaunařtzea ikustekua ixango da, gauř.

Estepan zanaren goguak, donokijan aurkitzen dan lekutik begiratuko dautse. Gastetxuben bijoz garbijak eta euren irakaslia ixan zanaren gogua, Jaunařtze ořetan bat-eginda aurkiťuko dira. ¡Zorijoneko gastetxubak! Goyan bego, Estepan.

BESTE JAUPA BAT

Uri onetako Andoni Deuna'ren etxadonan beste jaupa bat ixango da: Elgezabal, Kortabařia ta Estabilo iru euzko-ziñopaen gogo-aldezko jaupea, irakuřle.

Jaupa au, gauř igande goxeko bederatziretan asiko da, ta len aťatu doguzan iru abeřtzalien eta Euzkadi'ren azkatasunařen il ixan diran enparauko abeřtzalien gogo-aldez be ixango da. Bilbao'ko Euzko-Gastedi'ko abeslarijak abestuko dabe.

Eta Andoni Deuna'ren txadona, gauř goxeko bederatziretan, euzko-abeřtzalez beteta ikusiko da.

Matxinada au dala-ta azkatasunařen jausi ixan diran abeřtzaliak asko be asko dira, ba. Eta ondiño jausi biařko diranak, be, ez gitxi.

Goiko Jauna'ren gurea egin bedi donokijan lez, ludijan be.

IRUN'EN

Azkatasun-areuyuak irugařenez be Irun'en auřka oldařtu dabe. Eta Irun'ek, irugařen aldiz ezestu dauz, irugařen aldiz jaurti.

Eřijak azkatutiařen Gurutza Deuneko erijotzea ařtu ixan eban Josu-Kisto, eři-azkatzaliakin dago, ba.

Eřijak joputu ta estuntzapian jaři gura dabezanak, Goikua'ren eskutik uřunduta bixi dira.

Iru oldař-aldi, ta iruretan buruba makuřtu biar. Irun'era eldu gura ixan dabe. Baña eztira eldu. Eztira elduko, azke ixateko egin ixan eban eřijari estuntzak ezařten Goiko Jauna'k eztautse laketuko.

AZAŘIJEN IDAZKIJA

Borbon'dař Albontsa España'ko bakalduna ixan zanak, Albareda'tař Eřamun'i idazki bat idatzi dautsa.

Albreda'tař Eřamun, Albiñana'ren ordezkarija da.

Eta ordezkari onen etxia arakatuten ibili ixan diranak, beste gauza batzuben ařtian, Borbon'dař Albontsa'ren idazkija idoro ixan dabe.

Ona emen, Albontsa'k, Albiñana'ren ordezkarijari diñotsana:

"Eřamun matia: matxinada-igikundiaz, auřera. Ezeri be ez lotsarik ixan. Garaitzea geuria da. Nire biař zarien gauza gustijetarako emen ixango nozube."

卐 卐 卐

España'ko bakalduna ixan zanaren idazkija, idazki labuřa da. Labuřa ta zitala be bai, baťa lotsa gitxikua be.

Matxinadiari ondo deritxo. Eta begiko yakalako, auřera jařaťuteko diñotse.

Auřera jařaťuteko, ta ezertxuri be lotsarik ez itzalik ez ixateko. Era oretara jokatu-ezkeruan, garaitzea be, eurekan ikusten dau. Ganera, bariz, bere biař diranetan an ixango dabela diñotse.

Koldařen idazkijak olakoxiak ixan be ixaten dira: ařiskutik uřun dagozala idazten diranak, azařijak be azařijak.

Bai, an, ařiskutik uřunian idoroko dabe, Albontsa koldařa.

Eta berak diñotsen lez, ezeri be begiratu barik auřian ařtzen daben gustija apuřtu ta deuzestubaz, gixabidiaren lotsagaři edestijan agertuko daben matxinada au irabaziko ba'lebe, irabazi, ordubantxe bai, Albontsa koldařa, an, Bidasoa'ren beste aldian, España'ko bakaldun ixateko gerteuta aurkiťuko leukela.

Bitařtian, ez. Bitařtian, ařisku-lekutik uřun dala, idazkijak idatziko dauz, matxinada-ostian idatziko dan edestijan agertuko diran koldařen idazkijak. "Ezaři be begiratu barik, ¡auřera...!".

IBON.

Atzerritar olerkariak

Ene begi aundiak...

M. ALTOLAGIŘE'rena.

Ene begi aundiak, aizean
josita, zeruarenak dira.
Sakon begiratuten dabe,
neuri begira dagoz bařnetik.

Ni oldozkoř eta, begi baga,
ene betazal idigiakin
amaika atsekabe itzaliz
ainbeste zoritxař darakust.

Begira daukot aizea,
eta, negar dagi ene soin ilunak;
bere malkoak mamiñean eořtziten
dira, neure azuř ta odoletik duaz
eta, luř-loi biurtuz lurgañeratzeko
sustařak bilatzen dabil.

Ene begi aundiak, aizean
josita, zeruarenak dira.
Aizearen gomutan egongo
dira bai, neure eroakintzak.

Muniategi'tař Sabin.

Fuskeltzaleen Orratza
Saltzalientzat
Lko. BAT
Saneurri berezia'
Legazpi, 10'an. - Urrut. 13.777. - Donostia

Zurekin bego Jainko - eskarra

Napar-anaia, entzun...

Zoritxařez, egun beltz eta ilun ugari igarotzez ari gera euzkotařok. Euzkotař Jeltzaliok, batez ere. Zergaitik egun beltz eta ilunak...? Gudaren erailketa izugařia, zorigaitz gařatza eta sendi askoren galkuntzagaitik, agian..? Ez, irakuřle. Ikuspegi beltz onek bakařik ez gaitu itjuntzen, ez. Geiago degu. Oroitze utzaz ere negařa dator nere begietara... Gure anai napartařa igesi dijoakigu. Ez du gurekin ezertxo ere nai. Geiago gure auřka dator, su-izkiiua ařtuta; gurekin amaitzeko asmoetan. Auxe da gure samiña. Auxe ituntzen jaituan oldozkuna. Auxe, guda irten ezkeroz, iñoiz aztu ezin degun oldozkuna.

Oraintxe asi giñan alaitzen euzko-jeltzaliok, ziñetziaz Napařua'ko abertzaletasuna nai baño obeto zijoala. Bañan... oso malmuzkatuak geldítu gera... Napařa, anai-napařa euzkotařon auřka bai datoz! Gu erailtzera. Ama Euzkadi'ren biotz-erdian sastakai erailkořa sartzera... Geiago entzun ez daigun Amařen izen samuřa.

Au ikusitzik, itunduta, negar-sotinka egongo ez gera, ba'da, euzko-jeltzaliok...?

卐 卐 卐

Napař anaia: Nork adierazi dizu, gu, anai gaiztuak gerala...? Biotz-gabeak? Ařotzak, alegia...? Gaizto oriek gure ondamena besterik ez bai dute gura!

卐 卐 卐

Bai; egia diozu. Antxiña, bizkai-ta gipuzkuařok, batez ere, zuen aurka atera giñan. Erdal Bakaldun gaizte ta lapuřak atzipetu ba'ginduzen! Urte, egun lati aietan guk gaizki, oso gaizki jokatu genduan. Esagutzen degu gure eřua. Damu ere ba'degu. Orduan, gu zuen alboan Bakaldun ařotzaren aurka egon ba'giñan, gauř, agian Euzkadi azkatua ta zutik zegoan. Seme bikain ta kementsuen artean.

Bañon... zoritzařez gu, Kain gaiztuaren atzetik joan giñan. Eta... (ez du idatzi nai lumak) zuen aurka, napař-abertzale sutsu ta jatořen auřka atera giñan... Baita ere, zorigaiztokoak garaiťe atera... Madarikatuak gu!!! Egizko Bakaldunen aurka atera giñanok. Zenbat euzko-odol ixuri ote zan, Abeřia'ren alde. Orduan ere, gaur lez, seme aberkatuak Ama Abeřia'ren aurka altxa ziran... Itxutuak bai zeuden. Satořak baño ere itxuagoak. Begiak zabalik eta ikusi ezin! Ura gaitza! Geroago negařez, esagutu genduan gure eřu ikaragařia. Berandua zan... Zer egin...? Negar...?

卐 卐 卐

Gaur, ostera, oroituaz antxiñako jokoera gaiztua, gaur, zintzoenak gu gaituzue. Lenagoko zuzenak, oker oso oker sabiltzate; okeřak, zuzen gabiltz. Berandu, ba'da ere, esagutu egin bai degu euzkotařon Abeřia Euzkadi dela. Esagutu ezkeroztik baita egi-egiz maitatu ere. Iñoiz ez degu utzi, ez utziko ere. Ona emen euzko-gudarien adibide jatořak Jařai berai.

Gu, antxiña itxu ibiliak gera; gaur zuek. Gu baño ere itxuagoak. Entzun ondo: Ez dezute, napařok, zuek eřu "dena", geiago zuen auřean dabiltzan ařotzak. Mila aldiz madarikatuak!!!

Bañon... egia ba'dezute esnatzeko garaia. Orain artekoa, asko izan ařen, azketzia daukazute. Anaiak bai gera! Alaz ere, beldur naiz. Ikara aundia dut, napař, ene bařenean. Ain itxutuaz zaudete! Ain biotz-gogořak zeuenak! Euzkadi'rentzat zorigaitza besterik ez datoř zuen esku gaiztoetatik. Euzko-ituřietan euzko - odola darioa txiřioan...

Noiz arte, napar-anaia, noiz arte eduki beař dezu españatař estalkia begietan...? Eta... ikusten ba'dezu, nork gogortu, zikindu du zure biotza..? One la baldin ba'zoaz, euzko-anaiak ointxetu ta baztertuko zaitu. Ez zaitu anaitzat ezagutuko. Madarikatua izango zera betiraunde guzian. Seme gaiztoa. Kain eta Juda'ren anaia... Euzkotařa, ez. Zeořek dezu erantzuna.

IRAURGI'K.

Azkoiti'tik.

Guda-otsak

Erijotz eredugařijak Gazteiz'en ziñopeak ixatera eldu diran gastienak. Eurokatik ziñez esan geinke Sabin'en jařaitzale benetakuak ixan dirala.

Euzkadi Jaungoikua'rentzat ixatiaren Abeřija'gatik bere bixija emon eban geure Irakasle maťiak. Berak sořtu eban Euzko-Alderdi Jeltzalia'k be bake-aldijetan eta guda-egunotan, bere asmua, bere gogua geure bijotzetan estiťuten diñardu.

Lagi-Zařa-aldez landu bake-egunetan bere gastedija, Lagi-Zařa aldez jokatzeko guda-egunetan. Jaungoikua'ganako maťasunian jabon bere gastedija bake-egunetan, guda - egunetan gastedija bera ixan daten Bere ziñesmena jabongo dauana.

Eztago beste arlorik euzko-abeřtzaletasunian geure Irakaslia'k irakatsi euskunau baño; Euzkadi'ren azkatasuna lořtuten alegindutia oso - osorik Jaungoikua'ri eskeintzeko.

Ikasle zintzuak ixan daus Sabin'ak Gazteiz'en Geure Jauna'ri euren goguak eta Euzkadi'ri eurek bixijak emon dautsezan iru ziñopa aintzagařijak!

卐 卐 卐

Gauřko egunak eztira txantxetan ibilťekuak. Ezin geinke egunotan ezelako atxakirik imiñi ta geure elburu deunaren atal bijen alde al'dogun gustija egin-barik itxi.

Eztago "gořa naz ta eztot zeure deirik entzun" esaterik. Ezta "eřena naz ta ezin-ixan naz eldu" asmaterik be. Atxakijak eta guzuřak alde batera jaurti eta deya danian gertu egon biař dau euzko abeřtzaliak geure Abeřija azkatuteko.

Gauř kokolotuta etxian geratzen dan abeřtzalia, tira, abeřtzalia deťu dautsat baña duala oinguagatik, ba auřerantzian ezin ixango dautsagu ixen ořegaz deťu amari bere laguntasuna ukatzen dautsan semia seme galduba ixan oi da-ta, eta geure Abeřija be, geure ama Euzkadi be gauř dago iñoz baño geure lagutzearen premiña andijenian, eta laguntasun ori ukatziak eleuke ixenik ixango.

Iru eřkiťan ixan doguz abeřtzale deitzen garanontzat eredu edeřak. Araba'n, Gipuzkoa'n eta Bizkaya'n Euzkadi'ren bixijagatik il dira Estabilo, Alberdi, Kortabařia eta Elgezabal.

Ezin ixango gintzakez lotsatu-barik kaleratu, lau gaste ořein bidiari jařaťuko ezpa'geunskijo!

卐 卐 卐

Lau gaste ořeik ixan dabezan erijotz eredugařijakaz gixona berotu egiťen da eurein antz emon-gureaz-edo.

Ostera, iñor antz-emoten ikustian geure bijotzetan iñoz zuzmau eztogun lako poza nabaitzen dogu.

Poztasunak bařiro be berua ta batera be poza, norberak eztakijala Abeři-maťasunean gařtuta ikusten dau eři osua.

Eta orixe da gauř geure begijen auřian ikusten doguna. Orixe bakařik Euzko-Gudarostia'k dakusguna.

Gastedi ederik bal-dago Euzko-Gudarostia'n bere ixena poz-pozik emon eta Euzkadi'ren azkatasun-bila juateko gertauten.

Amesetakuak dirudije edeřgaři onek Baña eztira amesak! Amesak edeřak ixaten dira sařiťan! Gauř Euzkadi'ko gastedijagaz jazoten dana egizkua da! Benetan zoragařija! Gastedi gustija gertu Euzkadi'ren azkatasuna lortuteko! Gertu ta pozik!

Auxe da aldijotako ziñopeai jařaťuteko bidia!

卐 卐 卐

Gauřko ekiñalditxu oni eztautsat amairik emon gura, Elgezabal adizkidia, zuri aguř egin barik.

Aguř, bai, baña ez betiko. Zu lakuak ezin dira betiko igesi juan. Zu lakuak ezingo litxakez betiko gure gomutetatik aldendu.

Adizkide lez on-ona ixan ziñan beti, ta adizkide lez ezin iñoz be aiztu.

Eta adizkide lez on-ona ixan ba'ziñan, kistař ta abeřtzale lez beste asko ixan-ete?

Zeure zeregiña ludi onetan ondo beterik aguř egin dauskuzu, bardin zeugaz batian Gazteiz'en il ziranak.

Jaungoikua'ri eztautsagu besterik eskatzen zeuben ereduba geugan beti ixan datela baño, zeubok lez geu be gertu egon gaťian Euzkadi'ren zorijonařen geure bixijak emoteko.

Zin dagitzut ba, abeřkide zin zeuri Elgezabal adizkide maťia, zeure bide zuzenari, zeuk itxi daustazun bide jařaigařijari jařaťuteko gertu egongo nazala.

Eta ori olan dala eskari bat: Euzko-Gastedi'ko atadijan bein baño geyagotan neuri itxaťen egon zintzan lez, beste beinguagatik itxaron dagiztazula Jaungoikua'k emon ixan dautzun **betikotasun zorijonekuan.**

ARTIBAL

Matxinada -izparrak-eta

Atzo goxeko amaikak-inguruban entzun zan uri onetan asalda-txistubaren benetako deya.

Asalda-txistu arek uriťařak bizkořtuta imiñi ebazan, euren burubak gordetako toki berezijetara begira.

Egazkiñak agertu yakuzan, ba, areyuen egazkin bildurgařijak.

Eta ezgazkiñoik, Bilbao-gane egatubaz, suagarik jaurti barik ostendu ziran, Donostia'rantz - edo igiťu ziran, eta etziran geyago Bilbao'ratu.

卐 卐 卐

Nueva York'tik diñuenez, Roosevelt'ek gentza-asmo edeřak agertuten dauz.

Uřengo auteskundietan lateři - buru autesten ba-dabe, autetsi, lateřirik ospetsubenetako buru nagusijei dei-egingo ei-dautse, ta gixabatza osuarentzat eten bako gentzea lořtuteko era berezija adiraldduteko asmua agertu.

Roosevelt'en asmua, asmo edeřa da ixan, baña egiťik uřuntxu daguana.

Lenengo lekuban, lendakari autetsi biař dabe. Gero, bařiz, lateřijetako buru nagusijei dei-egin. Eta azkenenz... Azkenengo ori, geroko laga biařko dogu.

卐 卐 卐

Italia'k gentza - amesik eztarbil, ba. 1936'tik 1937'ra bitařtian, Italia'k 34.000 gudari ixango ei-dauz guda-egazkiñetan ibilťeko. Eta egazkiñetako gudarijok, bařiz, sargento'tik berakuak ixango ei-dira. Sargento'tik gorakuakin, 3.200'eko zenbakija osotuko ei-dabe, ba.

Aťatu doguzan gusti ořeikin be ez ei-da osotuten, bařiz, guda-egazkiñetako gudarozte osuaren zenbakija.

Roosevelt'en asmuak gentza-asmuak dirala esan dogu. Mussolini'renak, ostera, emen imiñi doguzan izpařak guzuřik ezpa-diñoskube, guda-asmo deungiak dira.

卐 卐 卐

Mairuben zoritxařa aundijetan be aundija da.

Nastauriko ibayan ařantzu ona egingo ebelakuan Apirka'tik ekaři ebezan. Emen ixan daben ařantzuba, baña, beste era batekua ixan yake: auřenengo leřuetan jaři, ta eři-gudari aldezle trebien auřka gudakatu biařa.

Eta ařantzu era ori, mairuben ařtian mairubenari be ezin atsegin ixan.

Beraz, Apirka'tik España'ko gudalburubak, Queipo ta lagunak "zibilixetan" etoři ixan diranai bez.

Eři-aldezliak jaurtiťen ixan dautsezan berunbijen ukutubak, min emoten ixan dautse. Eta euzkotařen eten bako erasuak jasan ezinda, iges-igeska asi ixan dira. ¡Gaxuak! Iges-egitiak be eztauz gaizkatu... Euren buztařkide ixan diran "reketiak-eta", atzetik-ara oldařtu ixan dautse, ba, ta tiro-bařu ařtu ixan dabezan gustijak erail.

Mairu gixagaxuak ařtu ixan daben ordain ori, eurak irabazi ixan daben sarija da. Euren abeřija bertan-bera laga-ta iñoren abeřiko azkatasunaren auřka gudea egiťen datozanak, ařtun ixan daben sarija baño beste saririk biař be eztabe, ba.

卐 卐 卐

Emen, Bilbao'n, eta Bizkai gustijan be, guda-antz asko barik bixi gara. Suagaen daunbadotsik eta emen ezta entzuten.

Eta uri-gane agertu ixan diran egazkiñak be, kalterik txikijenik be egin barik, iges-egin dabe. Zorijoneko gara.

卐 卐 卐

Gipuzkoa'ko izpařak be lengo egunetako gudaketa-anots gogořik eztařkube.

Urnieta-aldian daunbadotsen batzuk entzun dabezela baño beste ots aundiko izpařik eztogu ixan.

Irun'eri oldařtuten gogaťuta-edo, areyuen egazkiñak Lasarte'ri oldařtuten asi ei-dira. Eurak gura dabenik, baña, ondiñokařen ez ei-dabe jaditxi.

Irakurri EUZKADI

Giza adiñari buruz

Lengo bidetik

III

¡¡Mendieta!! Itunik eta itzalik eztamotzu zartzaro ta eriotzak? Nekealdi ta gogaikeririk eztozu eřomantikoetan nabaitzen? Bezquer'en LXI'gařen olertia irakuři:

"Quien en fin al otro día" ta abar

Azkenengo Otamendi'ren ahapaldietan itunik ez igarten?

..."Adařetik luřera da osto igařa eřeka ondoan..." ta abar... ...

Bizitzearen amayatzaz mintzatzen da. Norbaitek olakorik itzal eta itunik barik idazteko bururapenik ba'leu, norbait ori ezta olerkari. Olerkari izatea biotzdun izatea da. Ulertzen orain nire esana: samintasuna azaltzekotan ere Otamendi sinismendun agertu zaigu? Romantikoak lez itxaropen bakoa ezetz. "Nabaitu al dezu baña olerti ortan negařik", diñostazu. Mendieta gaxoa! Malkoen bila galdu dozun astiaren edeřa! Beranduegi zan eurak idoroteko, orduranko ezeztuak egongo ziran-ta. Uřengoan ariñago ibili. Methapora'k erabilia izango bai nozu ba, ez ulerteko.

卐 卐 卐

Nire auřerakoan niñoana eta gaur beřesaten dodana auxe da: Otamendi'ren olerkiak Virgilio'ren Egloga eta Teocrito'ren Idilio'en antza dau. Zertan? Biguntasunean, soiltasunean, egian eta baso usañean. Iñoiz ikusi dozu Crot'en Egloga deritxon irudia? Otamendi'ren olerkiaren mamin berbera agertzen dau. Eydillion, Teocrito'ren idilioan artzain umea, gaste eta zařak itz garduna dagie. Bakoitxak bere asmo ta zer esanak azalduten dauz eta gasteak auxe: Aragi oridun gastayaz egiten lagunduko daustan emakume edeř bat aukeratuko dot, gure maitasunen umeak seaskan lo dagian bitařtean, Morfeo'ren egopian. Ez eta gogoratzen.

Atzo iñularean goldan ni jarotik" ta abar?

卐 卐 卐

"Uřengo iritzia emateko ba'zera otoi, gauzak geyago bereiztu. Ořelan alkař ařtu aal izango degu" diñostazu. Gixona!! Baře egingo dogu? Uřengo kritika egiterik pentsau dagidanean zeure baimeneske 'zango nazu. Bi eskari bat. Arkatz goří ta urdiña ugari erabili. Kendu bildur barik zeure eritxien gogoko eztan gustia.

"Eureka" zaratatsua abestu dagun, bizardun kritiku bat agertu jakulako, eřazoiaren eskubideak, bere bakařik artzen dituzana: Mendieta jaun askar-askařak esan dau, "punto borobila.

Mendieta! irizpide zuzenago, logika geyago eta itz gitxiago.

卐 卐 卐

"Ez ninduzuke gutxi gutxi portatzuk ere akatzak zuzendubide bear dira astiñaldia emango ba zemoke nerea iñoztazun. Ikusi daikesunez ortxe atsegiñik emoten dautzut. Eta... ¿sikoetzazko eritxiak? Ludi onetan na eltzen da... Aguř ta uřengo arte.

MIRUAIT...

Uařa.—Izkija, irakuřgatxa dozu, kide. Irařkolara bidaltzen dan irakuřteřeza ixan biař da, bařiz tez-be, euzkerazkua. Uař au, ilun mař idazten daben gustijentzat bedi. Azketsi.—I.

Errijetatik

... GALDAKANO ..

BITXABAL BAŘIJA.—Oraingo aldijan, Galdakano'ko eřijau, bitxabal edeřakin imiñi biař dauskubela esan leike.

Ondiño urte askorik eztala, Galdakano'tik Bolueta'rako bitxabal edeřa egin eben, eta orain, ostera, Urgoiti'tik Kortedeřa (Zornotza) ingururařte, leku batzubetan bařija, ta beste toki batzubetan, lengo zařa zabaldu.

Bitxabal bař ori egiteko biařtuta dagozan ugazaba edo langila, dana dalakuak, bařiz, esan euskubenez, euzko-abeřtzaliak ei-dira.

Eta ori jakitiaz pozařen geratu gara oldozturik, lanbarik dagozan eři onetako ainbeste abeřtzalentzat, aldi baterako lana ixango dabela-ta.

Baña ¡ze tamala, lenen, lantegi ořetan, lanian asi diran galdakanotař langiliak, atzeři - zaliak bakaldařak, oraindiño azkenengo auteskundietan, abeřtzaliok aurka txakuř amuřatubak lez ibili ziranataikuak dirala jakitia! Tamalik aundijena, bařiz, euzko-tzaletzat bere buruba egiťen dabe daugelari baten bitařtez mustuřtuta.

Noz ařte jařaťu biař dogu, ba, euzkotařok, era ta bide lotsagaři [...]tik? Ez ete dautse iñoz ukuturik "euzko - abeřtzalia, euzko - abeřtzale lagundu" diñuen itz ořeik?

Ugazabak, abeřtzaliak zarielako zuben ezketiño, abeřtzaliak lez biař dozubena, au da: langilerik dozubenian, eři onetako Uri-Buru tzařa'ri Euzko-Langile-Alkařtasuna edo eřiko Euzko-Batzokija'ri eskatu tamalez, lan barik dagozan euzko-giliak asko dira-ta.

Eta egundo bez azunberdi ardao geyago saltziařen euren abeřtzaletasuna (?) salduko leukienari.

Gaurko naikua da, baña, biař uřenguan argijago be esango dot.

LUGIÑAK.—Lugiñak egunotan [...]ťen diran eguraldijak ikusita pozik aurkitzen dira, ta garijak jotera abař, bizkoř deragoyoe. Luř-sagarrak etxeratuten be ba-deragoyoeta. [...] daukona, pozago atan be, saltzeko era ona dago-ta.

BASAKI...

MAŇARI

ELIZKIXUNAK.—Igandian, [...]tako mezan, neskato mutilkuak [...] Jaunartzia egin eben. Eta gure [...] soñu abesti ta abař, beti lez, [...]kiz Mai-Deuneratu ziran.

Irala'ko Andera Miren egunian [...]ren-alabak elizkixun berezijak [...] urteko jairik andijenetariko bat [...]tuko dogu. Egun ořetan bazkide [...]fijen batzuk be ixango doguz. B[...] ixatekotan dagozan neskatuak [...]rako gertetan diñardube. ¡Ederto [...]ña! Gertau datezala ondo ba, [...]-alaba'en bazkuna aintzagařija [...] eta zetarako iratsi zan ondo jakin [...]gijien be... Ori balekijie askok, [...]ťetan oťura obiaguak argi egingo [...]kie... ¡Bai bein...!

OSATUTA.—Lete'tař Lone [...] begikua, bere gexotik osatuta [...]at (kanpora) urtetan asi da. [...]nak Lone, ta asko poztuten ga[...]

AGURTU.—Igandian aguřtu [...] zan emen Eskaurlatza'tař Endika [...]kidia ("Ařitokieta" idazleme [...] semia) ta Castillo'tař Peli muti[...]tia.

"IBON,,'I.—Lengo idazkija [...] argiťaltzekotan bialdu be egin [...] Antza danez baña arakatzalien [...]betan egongo zan; bestela, [...] erduko zan. Beste idazki bat be [...] astian ipuin bategaz bialdu [...] eta orařařte argitldu eztanian [...]dot axe idazkija bidian edo [...]zala... (1)

MAŇARI

(1) Ez, etzan galdu. Idazkijak kez galduten dira. Atzeratu [...]tiño. Eta zure igandeko idazkija galdutzat egiten dozun ipuin jazo ixan yakena be, orixe [...]ratu.

Galduten diranak beste ořeik "Bidetxin,,'go neskatila gau-[...]tzekua-ta... Ipuin polítak idaz[...]katua zara zeu, "Mañariko", [...] Ibon.

Elgezabal'aren ereduba

Elgezabal ondo ezagutu gebanok bere erijotz aintzatsuba ikustian ez gara ařitu. Abeřijaganako maťetasunak toki ařiskubenetara guda gořotagaři onetan eruango ebala ederto genkijan bere adizkidiak, eta olan ixan da tamalez.

Bere bixitza gustijan ez eban euki beste elbururik abeřijaren maťetasuna baño.

Gure abeři gaxuaren aldez ezer egiťeko gertu, egon zan beti, Estepan zintzua; naiz euzkera gayetan, naiz dantza loyak bazteřtuten, naiz mendigoxalien zabalgundietan, leku ta gauza gustijetan abeřijaren aldez ixan ezkero.

Euzkeraz ikasi eban aldi gitxiťan eta gure eliaren aldeztale puřukatubenetarikua zan, edonun erabilťen eban gure izkuntza maťia, eta baseřiťařakin batez bere, obena zan beretzat baseřiťařai erderaz itz egitia, ¡onen zintzua zan! Dantza zikiñai egin eban auřka danok dakije ¿Euzko - Gastedijaren igazi dan urteko Batzařan ez dozube gomutetan zelan jagi zan bazkide gaste batek gure dantza garbijak erabilťeko toki egoki bat eskatzen? Gaste a Elgezabal gurea zan. Mendigoxale arazuetan beti ixan zan punterenguenetarikua. "Abeřtzaliak" aldraren lendakarija luzaruan ixan zan eta artez zuzendu eban aldra ori abeřtzaletasunaren bidietatik. Bere zabalgundeko ibiltaldijetan saří juaten zan Bizkargi mendira eta orain ixango dira iru edo lau urte ango basatxona-ateko goiko aldian esakun au idatzi ebala "EUZKADI'GAITIK IL-ARTE". Bijotzez idatzi eban, bere bijotzetik sortutakua zala esakun a, ondo erakutsi dausku. Ara iñoiz juaten ba-zarie irakuři egixube ta an bertan otoi egixube bere goguaren aldez.

Gastiak ona emen gure ereduba, euzkeltzale, gure dantza garbijen aldeztale ta benetako mendigoxale. Olan ixan zan Elgezabal eta olan ixan biarko geban guk abertzale gustijak.

Itzagiře'tař Bingen...